

กายะกะตา นุส สะติ

ขุนทอง สำนักร (สัน)

เปน ผู้เรียบ เรียง

ลง พิมพ์ กราว เรก

ที่ โรงพิมพ์ วชิรนิกร

ถนน เพ็ชร นก บ้าน หม้อ กรุงเทพ ฯ

ว. ศ. ๑๐๙

๑๐๐๐ ฉบับ

กระบวน
ธรรมการ

กา ยะ คะ ตา นุ สติ

๑ นะ มามิมิ มนัคั ขัฏฐิตาน ทักคันขั หักดา
 สาธุ การ บก มาลย์ แห่ง คุณ พระ มุณี หลีก
 สัสถิ ลัก แห่ล่ง แก่ง กิเลส ท่าน ข้าม เขจร ไถ้อะบู
 ไม่สุลสิ หนึ่งโกโส โลภาไม่ราติ ขัญชูลิ กัง
 พระ ธรรม ล้า วิไลย ออกนอกโอษฐ ไปรค เชื้อน เกื้อน
 สกิ ทรง คำ วิหิ ธรรม แปล สกิ แก้ว ไช จัก ประ
 วจ บก ทาง กระ จ้างใจ นำ เวไนย ลุ ลิน สุนิพ
 พาน ไหว้ พระ ครู ครว้า ครว้า ขว้า ร้าง ไถ้อัสสิบ
 สรว้าง บาฬิ ไว้ คสิ ชาน อุ สำนั สอน ศิษย์ ข้า ให้ ข้า
 นานู - ขอ กราบ กรวน คุณ ครู ฐิ บาฬิ หนึ่ง พระ
 ครู ภู สุนทร สอน นุสนธิ พระ คุณ ลั่น ขอ ประ นก
 บก ศรี ไถ้อ์ เวียน รำ ทำ สาธุ ให้ นารี วน ฐิ

ถ้วนหมดทั้ง บก กลอน ใ้ห้ พระ คิติก คำ อวด ประ
 กวดสู้ ที่ท่านผู้ มีปัญญา อุดมศักดิ์สอน คิติก พระ
 คุณ เข้า คำ แล ยาม นอน ขอ พระ พระ ครู ช่วย
 มา ช่วย ไชย จง ประ เสริฐ เลิศล้ำ ทำ อักษร ทั้ง
 บก กลอน อย่าให้ พลาด ล้า โดด ใ้ห้ พระ แก่ง ก่อ สู้
 ท่าน ผู้ใด แด่ดวงไฉ่ วรรณากา มา พื บัณฑิต
 หนอ ขอ นบ คำ วรย์ มาก บิการาชคุณ กระ เน เหนือ
 เกษี อีก ทั้ง คุณ แห่ง พระ ชนะ นิ ไ้ให้ ธารี มิ ไ้
 ละ เลียง ประ กอง พระ คุณ ล้ำ น้ำ หนัก อนันต์ ภา
 โย ล้าง ลบ คุณ หลัง ทั้ง สมอง ขึ้น ไม่ เทียบ กัน ไ้
 ถึง ใจ ปอง เห็น ถูก ถ้อง แก่ พระ อรรม เกิด คัม ภี
 ยก ขึ้น เทียบ คุณ อุดมราช ช้าง เท่า กัน ทั้ง สอง ฝ่าย
 ไม่ หาย หนี ว่า ไป काम คำ หนัก บก มา พื
 อย่า ไ้มี ชน ฉิน นึก นิน ทา ขอ บัง คม มาศ บง สู้
 พระ ทรง บาริ ทุก ประ เกศ เกว่ง ถูก ถั กั้ว กิศา

ไม่อาจ รอ ก่อ กร ช้อน ะ อา มาวัน ทา กราบ ก้ม
 ประ นม กร พระ คุณ ถ้า ว่า พรรณ เน้น ก้น ก
 ไก่ ฟัง พัก กิ่ง พิภพ สยบ สยอน เทพ เจ้า เล่า ก็
 ชำนาญ มา ช่วย พร ตั้ง รอม พงษ์ องค์ อมร วิมาน
 เมณ ถ้วย พระ เกศ ปก เกษ ไม่ เกิด ยุค บัน เทา
 ทุกร ์ ไพร นาย สบาย แส่น พระ อาณ ุ ภาพ แล่ บัง
 ไป กิ่ง เถน ไม่ คับ แค้น หัก ยา เป็น อา จินต์
 สมนยา ฉั้น ผู้ ว่า พรรณ นิ พันธ์ พันธ์ นาม กำ หนด
 อธิ บาย กือ นาย สิ้น เคา แส่ กง แ่ง ความ กาม
 ะ บิน ไม่ เล่น ลิ่น ขวก องค์ กนง ภาย ประ จง
 รก คำ รัก สัก ดย ่ ทุก สิ่ง ใช้ ะ หยั่ง โย ใส ใจ ใจ
 หาย ศา ะ พัก ชัก สิ้น จน ะ ภาย อธิ บาย บอก
 รวิง เฝ้า วิง วอน กัง ถ้อย คำ ไม่ สู้ คด ล่อง กระ พว่อง
 กระ แพร่ง อุ สำน ์ แ่ง เพาะ ว่า รัก เชิง อัก ษร
 ถ้า แน่น คำ ฉั้น ยัง เขิน เกิน บก กลอน ขยา ขวก

ช้อน ถักเย็บ เวียน นินทา หวัง กุศล จึง นิพนธ์
 จำ พรมณ์ พรม ขอ แกร่ง บก บอก อรรถ จัก ศาสดา
 คือ ทุก ขัง อนิวัจจ อนันตกา ให้ ชะนา รู้ ชัก กระ จัก
 ความ ขำพเจ้า ผู้ แก่ง แสกกง เรือง ไซ้ ปราช
 เปื้องใน อักขร กลอน ไซยาม คึก แกล้ง แกล้ง ไว
 เบื้องใจ ความ ว่า ไป ตาม ศาสดา พระ บาท ถ้า
 เขิน ชัก อรรถ แปล ช่วย แก้อ รง เล่ม ไล่ แกรง
 ช้อน อักขร ศรี ให้ เสนาะ เสาวนา ที่ พากิ ท่าน
 กระ วิ ฌา ตวิล ว่า หมั่น ครู ถ้า คน ก็มี บัญญา
 อสุห์ คึก แม้น ชนิก คน พาล ว่า คน หู เห็น
 บาทแล้ว กระ ทาก ไม่ หยาก หู ถ้า คน รู้ ชอบ พัง
 กิ่ง น้ำใจ ถ้วย คำ อรรถ คึก แปล แก้อ เป็น กลอน
 ล้วน อักขร ศัพท์ ไซยาม กม วิ ไซ อัน การ บาป
 ไซ้ ระ เบา ไม่ เข้า ใคร มัก นำ ไป ลง หลุม ขุม อบาย
 ชน ทุก วัน มี อนันต์ มี ใน แหนง ยัง รร เวจ วน อยู่

ไม่รู้ หาย มุสา วากอาว ของ ทนง กาย ไม่มีอาย
 ยก บาป กำ ราบ บุญ ประ มาท มุทุ โลก หลง
 กิเลส ก็เพราะ เหตุ ถิ่น หา แล พา หนุน ไม่ ไกย
 ชอบ กอบ เอา ผิด จิร เป็น รุน สละ บุญ โลม บาป
 หยาบ บัญ ญา รง กำ หนัก รก จำ เอา คำ พระ
 มีมา นะ หนอง นน့် พัง ธรณ อื่น ทุก ช่ง อยู่ ใน
 เขตร เวกนา คำ พระ ษา พิ แล นัน เน้น นอน
 ชรา ทุกข์ มรณา พยา ทุกข์ ไม่มี สุข ทรมาณ เหมือน
 สार สอน ชาว ชนา ทุกข์ สิ้น แฉ่น คิน ทร แก่
 ราก ร้อน แรง รื้อ เกิม ฤๅ ก็ ให้ สิม ทุกข์ มรณ ชรา
 พยาริ พาส ติ พัน เพื่อน ให้ เชื้อ น หนี บัง คับ ไห้
 ทุกข์ ทน ถึง รน มี ราก ฏี ทุกข์ ขึ้น กว่า หนี น พัน
 รง หนอง จิร คิก ปลง อย่ำ หลง ปล้ม สละ สิม ทั้ง
 พระ ธิมมะ ชันธ์ หลีก สลัก กัก กิเลส พัง เกศ ธรรม
 นิเวศ สวรรค์ แน่ แน่ว ไม่ แคล้ว ทน แม้น ยัง อยู่

สู้ สัก สาระ วัฏ ไม่ ช้อง ชัก วา มี กุศล แยก
 เพราะ ทรง สัก ภาษา ยล บำเพ็ญ ผล แคล้ว
 คลาต พยาธิ ไรม ชุ สำนั จำ คำ ธรรม เน้น หน่วง
 ขยำ หวง ห่วง สิ่ง ของ ชัน ผ่องใส สัม บั กิ รัก
 ของ เรา สัก เก้าไร ฝาก ไว้ ใน ศาสนา เข้า ปรา
 รมภ ไม่ เสื่อม เสียด สืบ สัญ ชาติ กุณ หาย ขยำ
 ระกาย ชัก ช้อง ทรง ให้ สัม ผู้ โภ ชาน แล้ว ขยำ
 หมั่น เชิญ นิยม รง ชัน ชม เข้ม วัช ฤท ภาพี กิ
 ให้ เห็น เปียบ เหมือน เช่น ว่า เก้า แดง กิ่ง พัก เพลง
 เข้า พ่าง ท่าง ฐ สี่ สาระ พัก โภ ชนา แล สาลี หวาน
 ใน ที่ นา ไร่ คง ไค ยล ไม่ กลับ กลาย เป็น หญา ขยำ
 สง ใส ย ปลุก สิ่ง ไหน ก็ สิ่ง นั้น เป็น พรวณ ผล ถึง
 ว่า จน ก็ รง ทำ ไป ตาม จน สรวัง กุศล ถึง สัจจา
 ให้ ถาวร ขยำ ลุ โลก หลง ลาก ระ ภา ป เน กัง
 โมหา วาตะ รง กิณ ผ่อน หมั่น กำ หนก รก จำ

เหมือน คำ กลอน อย่าง นึง นอนแนบ อนง ประจ
 ชาย ถ้า ชม บ้าง ทรง บ้าง ก็ ยั้ง ชั่ว อย่าง มา
 มัว มุ่ง เมือง เคียง เชนย ใช้ ระ หวง ห้าม ประ กอง
 ที่ ของ เคย ผู้ โท เลย ระ สลัก ถัก อาไลย ถ้า เขา
 บ้าง เรา บ้าง แม้น ห่าง คู่ ที่ เคย ชุ ชม ชัก พิศ
 ไสมย์ ไม่ว่า เขา ว่า เรา แล้ว เสรี ใจ แก้ว ว่า
 ให้ เป็น เวลา ที่ วา วณ ึ่ง หัก จิตร ธิก ปลง ลง
 เสีย บ้าง ระ ไร่ ว้าง วาย รัก ทั้ง อักขร ขอบ ก
 ขรรณ อนิจ จัง ทั้ง เป็น กลอน แปล เป็น กอน กาม
 คำ ไม่ ว่า ไร อนิจ จัง นี หรือ คือ ไม่ แน่ บา หิ
 แปล บอก ทรง อย่าง สง ใสย ทาย แล้ว เกิด เกิด
 แล้ว ทาย วุ่น วาย ไป อย่าง หลง ไหล ภาวะ สาระ
 พรวณ ึ่ง คง ว้าง ก็ สำ อาจ ลอ โฉม แล ประ
 โสม จิตร าวิง ทุก สิ่ง สรรพ ยาม ยัง อยู่ เคย นอน
 วัง ววน กัน สิ้น ชีวัน แล้ว สวา ทิ ขาก กระ เก็น

โยไม้นอนกร กชกไว้กับอก ทั้งสี่กา อุบาสก
 จงเล็งเห็น ว่าไม่เที่ยง อนิจจัง เมื่อมั่งเป็น
 ผีคลั่ง เคลื่อน เคล้า คลอ กัน พอแรง ครั้นกาย
 เห็นเป็นผี ผิดวิไสย ให้กชกไว้น้อย ก็ระหะ
 แหยง อนิจจังกันนี้ทำนุชี้แจง บาฬิเกลสงว่า
 ไม่เที่ยง เย้าเถียงเลย กลับกลุ้มใจ ขำกลัวไม่
 มั้วรัก กลับเบือน ภักทรเหมือนก้าง ซึ่งซึ่งเฉย
 ถ้าคิดถึง ความตายแล้ว คลายเซย ถึงคู่เคย ก็
 ไม่คิด ระหัดชม อันนารี กับบุรุษสุกวิไสย
 เปรียบเหมือนไฟ กับ ฝอย คอย ประสม เป็น
 ภรรยาสามีร่วม ภริมย์ อย่านิยม หยูกคิด อนิจา
 ไม่ควรที่จะไป เหลิง ละ เลิง รวด รวด รวด รวด
 ใจที่ไห้หา คิดดูเถิด สามี ภริยา เพื่อน ศักดา
 กันแท้แท้ ไม่แปรปรวน แล้วต่างคนต่างไป
 มิได้ปะ เหมือนคำพระว่าไว้ก็ไว้ส่วน เชิญ

นิทรา ทรง ความ ตาม กระ บวน ให้ถูกถ้วน
 ธรรมาใน บาป อนิจจัง ถึงไว้ว่าไม่เที่ยง ไม่
 หลีก เลี่ยง คำ พระ ชิน ศรี ถึง บุรุษโสภาค
 นารี ที่อินทรีย์ ทรง โฉม ประโลม ลาภยู เข้ม
 ลอช นวล ลอชอง กุฉอง ภักตร์ วิไลย ลักษณะ แล
 ล้วน ควณ สง สสาร ยิง ส้าว นุ่มชุ่มชื้น รื่น ส้า
 วาญ จง ทรง การ อนิจจัง ยับ ยั้งใจ ว่าไม่
 แน่ คง จะ แก่แล้วกาย เกิด ไม่ ประเสริฐอย่า
 ประ สงค์ คึก หลงไหล อัน ผิด ภักตร์ เคย ผ่อง
 ลอชองโย ถ้า แก่ใช้ ผิด ศรี นวิวรรณ เป็น ที่
 เกสยภักที่ ชัง เนื้อ หนึ่ง เทียว เส้น เอ็น เดียวแล กุ
 เช็น ขึ้นเป็น สัน ไม่ มีใคร นำภา สาระ พรรณ
 แก่ไร กันต์ แล ประ ทรง เป็น ของ ชม ลาง บ้าง แก่
 เกือบ ไร กายไม่ วาย จิตร เห็น ชนิก มาจริง ๑
 ทุก สิ่ง สม ละ เลิง หลงไป ถ้วย ราก หมาย นิยม

ยังมีลมเจียว ขาท่าน อนัน กัง ธรรมภา ว่า เป็น
 ซ้าย ถึง กาย แก่ เห็น ล้าว แล้แล้วไม่ ขาด สวัก
 หวัง แม่นไค้เคล้า เยาว มาลย์ สิกการ กัง ว่า
 แก่ยังมี ล้าวมา เคล้า คลอ ขึ้น ที่จริง ความ นิ
 ทา หามิไม่ ะ กิไค้ก็แก่พระ วจิง ละ หนอ ถ้า
 เป็น หลึงหยาก กรุ่ม หนุ่ม ะ กอ เขา หัว รือ
 เยี้ย หนัน ขึ้น สุกใจ บำรุง ร้าง ผิด กัน แม่น
 ทินิจ กุ วัฏเวรจา เหมือน บ้าใบ้ สวม แวน ทา
 ผ่า เทอะ เทียร นัง เขียนไร ไม่ เขิน ไช หน้า นัง กัง
 ประ จ รับ กระ เหม่า เคล้า ทา ะ หา ปลีก
 แล้ว คัก บัก ชิน วน เบ็ด รุเทิด ะ หง พัน กั หัก
 ผม กั หง ออก บอก ทรง ๑ ยัง งวียง งง ทำ สง่า ผัก
 หน้า นวล ถ้า ซ้าย แก่ แถ่ง กาย สบาย จิกร
 ไกร ไม่ คิก แคะ เคาะ เยี้ย เหาะ สววล นิ ไสย ซ้าย
 ธรรมภา เห็น ว่า ควร ถึง ขึ้น บ้วน เข้า เยี้ย ไม่ เป็น

ไร แล้วอย่าว่าข้าพเจ้าเข้า กับ พวก มุทะ ลวก
 เกือกคาลเห็ด คาลไหล แม่น อ่าน ดูรู้ ทำนอง
 แล้ว ทรงไป อาย ของใคร มาก กว่า กัน หมั่น
 พิจารณ์ อย่า คึก แค้น เคือง ฉนั้น ท่าน ทั้ง สอง
 จงหาห้อง หนี ห่วง บ่วง สง สสาร ถ้า รักเล่น
 แล้ว จง รอ พอ ประ มาณ อย่า ช่มช้าน ทรง จะ
 ชุบ ถ้าย รุปรศ แม่นไม่ ชอบ ก็อย่า อ่าน พัง สสาร
 สอน ฉนั้นไม่ ค่อน เหวาว่าใคร หมก ใคร ถูก
 เหมือน เช่น ว่า อุ ส่าห์ งก ขอ ยก ยก ' อันักทา '
 ออก มา แปล ว่า สุนฺญ เปลาเนา เบ็ญไม่ เป็น ผล
 ภาย เป็น คั่นใจ ความ ตาม กระ แส ถึง งาม ขำ
 ล้า ล้วนให้ ชวน แล เป็น เนือง แม่ สุนฺญ เปลาไม่
 เข้า การ จะ มี ฤทธิ สัก เท่าไร ก็ ไม่ พ้น จะ ถ้า
 คั่น พระ สุธา ถ้วย กล้า หาญ ถึง เรือง เวก เกษ
 เหาะ ทยาน ไม่ พ้น คาล มรณา ทุก หน้า นาย

อุดมศักดิ์ คึก ปลุก ปลุก ชึ่ง รศ ราก ถึง แสด มาก ก็
 ให้มีเวลา หาย สุนฺญ เปล่า ไม่เป็น ผล สกนธ์ กาย
 จง เคลื่อน คลาย เกล้า คลอ ที่ ช้อ ชม จะ ว่า พรหม
 ถึง อา การ สาม สิบ สอง ให้ถูก ก้อง · เกษา · แปล
 ว่า ฌม แก่ สาว หนุ่ม ชุ่ม นึก มัก นิยม อุดมศักดิ์
 รม ทวน กะ เหม่ มา เกล้า ทา ไม่เที่ยง แก่ แก่
 คำ คำ เป็น ขาว ทั้ง หนุ่ม สาว อย่า ประ สงค์ หลง
 เกษา จง เห็น วรึง ล้วน แก่ สึง หนัก ทา ทาน
 แปลว่า สุนฺญ เปล่า ไม่เข้า การ โสมา · นี ชี ช้อ
 ว่า คือ ขน ทั้ง กัว ทน ขา เชน ไม่ แก่น ส้า
 แก่ ใน คำ บา หมี ประ มาณ ว่า แก่ ล้น แสด ขน
 ใน ทน มี ว่า ข้าง ขน เล่า ก็ ช้น แม้น ห้วน จิกร ถ้า
 วรึก ของ กัว นั้น กลัว ฌ ขน ก็ ลุก ช้น ทั้ง กัว ทัว
 อิน ทริย์ ยาม ยิน ก็ ก็ พิกล มัก ขน ช้น ชยะ
 แสง ขน ก็ ลุก เป็น ทุก อย่าง กู ท่าง ๗ ความ

วจิ๊งทุกสิ่ง สรรพ วัณ ๗ หนาวเข้าเรือน ก็
 เหมือน กัน โลมาชั้น คย ประ วย เคยพบ พาน
 เป็น ของ สัตว์ หนูน กาม ความ บั กิ ไม่ อุก ริ ฏริ ก
 ทรง สันอง ส้าว วจ ประ วั กษ ‘ นัก ขา ‘ เล็บ ส้า
 ธารณ์ อย่าง นิ่ง นาน ไว้ ให้ เน้น จน เย็น ยาว นัก
 เลง เหล่า เจ้า ชู้ แล ชอบ นัก เอา ช่ม ชัก สะ ไว้
 ชัก ให้ ขาว ถึง ๗ ล้าง ๗ ถือก มือ เป็น มือ คว้า
 พง หาย ทาว แล้ว อย่าง หลง ที่ ทรง เล็บ ล้วน แก
 ของ หนัก ทา ไม่น่า ชัก ถ้า วิบ ัก ถอด หัก แล้ว มัก
 เจ็บ เล็บ ไข ฉ่ำ เล็บ หัก จัก ไถ่ เย็บ ใคร หลง
 เล็บ เล็ง เห็น เป็น พิก ล ครั้น ถึง กอน ‘ ทัน ทา ‘
 แปล ว่า พัน คน ทุก วัน แรก ทำ ัก มัก ชัก ฝน
 เส้า แสง หาย มา ทา ทน ัก เมื่อ ยม ยล เหมือน
 อย่าง แสง เมลง กับ แล้ว แก้ว ใส ยาร ามะ นาก
 แก้ว แก้ว มาก หมาย ทำ ให้ ทำ ขลับ ครั้น แก้ว วัลง

หน้อยสีย้อย ยับ ลง จับ จับ เห็น แก่เหงือกไม้
 เกลือกเงา ขอเชิญปลงลงให้เห็นไม่เป็นผล
 ของไม้พัน หนักกว่าสัญญาเปล่า ถ้าคิดเห็นเช่น
 นั้น ค่อย บั้น เทา กั้นตาเล่ามาก็หลังพัง แล้วกรอง
 ใน บาฬีบอก ชักกาม อรรถา แปลกกันกายก หยิบ
 สามสิบสอง ‘กวจา’ หนึ่ง ทั้ง ความตามทำนอง
 ล้วนแก่ของไม่มีที่เห็นที่ซัง ศรี ถ้วน ม้วน ทัว
 ทั้งกายา เท่าทุกเข้าผลเกี่ยวเกี่ยวแลหนึ่ง
 ไม่ไกลใหญ่ให้ถืออนิจจัง หุ้ม มั่งมั่ง อยู่ทั้งคน
 จงยลยิน อัน ‘มั่งมั่ง’ ใน กระ แลแปลว่าเนื้อ
 ไม่ขาดเหลือ ถ้วนเท่าเท่าสิบสิ่ง ล้วน เป็น เนื้อ
 กาแรง ยื้อแย่ง กิน ย่ำ ถวิลเลย ว่าเนื้อนั้น
 เหลือก็ เมื่อ ส้าวหนุ่ม ชุ่มช่วย ส่วย สอาก กูผูก
 ผากผิว ผ่อง ลของ ศรี เฝ้า ผัก หน้าทาแบ้งแก่ง
 อิน ทริย์ โนม นวียล สวาก็ไม่ขาดวัน ชึ่ง การ

ตกแก่ง ท่วมทั่วโลกย์ ทั้ง การทุกข์ การโศก
 ทุกสิ่ง สรรพ ทาย กับ เกิด ครอบ ครอบ เป็น คู่ กัน
 วัฏ ช้าง นั้น ย่อมรู้ อยู่ทุก คน ไซ้จะ ห้าม เสียให้
 หายเมื่อไรเล่า ทั้ง เราเขาย่อม เจ้ง แห่ง นุสนธิ
 แก่ให้ เบ้น มือ ย่าง อย่า กังวล เฝ้า แก่ง คน ทั้ง
 หน้าไป คาบี่ ครั้น ทิว แก่ แล ฤๅ ภาย ไม่ เป็น ผล
 ทินิจ คน เก้ม ประ กาน่า บั กสิ มัง ช่าง ยาน หย่อน
 สิ้นทั้ง อิน ทริย์ พงษ์ วัณณัง ฝึก ร่าง ภาย ถ้า
 แหม่น เสา เสีย แก่ ยิง กำ ลัง สก ก็ เมฆ จาก ไม่ สู้
 เหม้น กว้าง เส้น สาย แล เนื้อ หนึ่ง ยัง ไม่ เน่า เสา
 สบาย กลิ่น ไม่ ร้าย แรง นึก พอ จัก คน ถ้า เอา
 ไว้ หลาย คื่น ขึ้น โถ้ โถ้ กลิ้ง โถ้ โถ้ กลิ่น แรง
 แสง ขน กว้าง ว่า เชน เส้น สาย ใน สกนธ์ ก็
 เบื่อ บั้น เน่า ไป ไม่ วัจ นิ แล ปลง ลง ให้ เห็น
 เหมือน เชน ว่า กุศล เจ้า ประ คุณ จะ หนุน หลัง

รวงกรีกกรองให้ละเอียดไม่เบียดบัง บอกไว้ทั้ง
 ธรรมดาแปลล้วนแน่นอน แก่งเนื้อความกามกา
 ภาสาธุสะ ใช้ฉันระยากคนเป็นคนสอน ว่า
 ไปกามธรรมดาแปลไม่แรงจน ทำเป็นกลอน
 อุดมัทธกริกนิกคณิง หนาไร แปลว่าเห็นเป็น
 ลำดับ เห็นนั้นซับซ้อนกันกวักขึ้นจึง เกี่ยว
 หนักหนักออกย้อนบ้างย้อนถึง แก่ไถ่ทั้ง
 สายเห็นแลเป็นทุน ให้ไหวถึงกลิ้งกลับขยับ
 ขยาย เปรียบเหมือนสายใยยึดเขาชักหุ่น ว่า
 ข้างเห็นก็ไม่เบาเจ้าประคุณ จะวิ่งวนไปก็
 ไถ่เพราะสายเห็น เห็นก็เอกแก่เมื่อองค์ทรงชี
 วาภ ชีวาซากนิ่งแน่ไม่แลเห็น หวัง
 สวาทวิภนา น้ำตากระเด็น โฉนเห็นไม่กระทพ
 ให้ศัพคิน ล้วนเป็นของอนิจจังหมกถึงสิ้น
 อย่างอุหมั่นหนาอุดมัทธกิด ผ่าผืน ปลงให้เห็นเช่น

ภายเหมือนไม้พิน ผู้โกขึ้นว่าไม่แน่ เกือบบาย
 'อัญญ' ปี่ชีชื่อคือ กระถูก เห็นนั้น ผูกพาดพัน
 กระสัน สาย ส่วน กระถูก เราใช้มีใน ภาย
 อดิ บายมิใช่น้อย สามร้อยอัน สำหรับ ถม
 ทรณินทร์ เมื่อสิ้นชาติ กลายเป็น ธาตุบัฏวิหมก
 สีสรรพ์ เกิดแล้ว ภายเวียน อยู่ใน ประจวบ
 อัญญนั้น เวียงราย อยู่ ภาย กอง เย้า หลงไหลใจ
 เหลิงละ เลิงเลอะ ทำบุญเถอะไ้บุญอย่า ช่น
 หมอง อาน ๗ แล้วอย่าเมิน นันเชิญกรอง
 ล้วน แก่ของชนกกาว่า วัง ๗ นั้น ขอถาม ความ
 สักย ถ้าตกโยบ ไ้อะไรจำที่รักไป สักสิ่ง ?
 แล้วอย่าเผลงในมะนะ นึก ประวิง นันเชิญ
 นึงทั้ง คำรำพิไร ถ้าทำบุญ ๗ ก็ถามถามไป
 กัวย แม้นทำบาป ๗ ก็ช่วยไป เสือกใส คือ
 กุศลอกุศล ทิถกนไป กรอง ๗ ให้ทราบ ทรวง

ในทางแก อีก 'อัญญิณฺณชัง' รงทั้งพร้อม คือ
 สมอง กระ ถูก ถูก เป็น แน่ 'วักกิง' ม้าม ตาม
 ขรรคที่จัก แปล ใน กระ แส บาฬิกาน มีมา
 ล้วน เกรืองเนา เกรืองเหม็นไม่เป็นรส รงจำ รด
 เจน จักใน ขรรค ทุก วัน นี้มิได้คึกคึกนิจา
 หักขาเรวณ มัก ปรวณ แปล 'หักยัง' แปลว่า
 จิกร รง คึกเห็น กล่าวเกิน ทอน กลอน กบ เก้น
 ตาม กระ แส ไม่บั๊กเลนไม่เป็นหลัก มัก เชื้อน แห
 ใจไม่แน่ว จิกรไม่หนึ่ง รุ่ง นิบาย มัก ถลากร มาก
 ถลา ชะนำ มาก เสาะ แก้วรชชก แก้วรชไว้ เหลือ
 หลาย มุ่ง พอใจไม่ผิดจริง ทั้ง หลึง ชาย คน
 ตาม กิร คึก ถึง กายนี้ น้อย คน ใจ มะหิทธิ จิกรไม่หะ
 ไม่ละ เจ้า ชาก็คน เล่น เช่น คอ เจ้า เลียง กุศล
 จิกร มักได้ใจไม่ถึ ยำ ยืน มโน หยาก มาก นัก
 ยล แก้วมรยา ใจ คึก ผิดจิกร คน พาล อนันต์ ภาพ

จิตร บ่ใส่ใจ บักซบส้อ อธิชา เขื่อนแปะใสกร
 โขมรูปภาใสโรนินทา จิตร ติให้ใจเก็ทหาเห็น
 ยาก ครั้น ไม่อย่างนี้มีอยู่ นัยกว่าร้อยละ
 ครึก กูลองกรอง กูล้วนใน คำฉันใจ ไม่นิจจิกร
 มนุษย์มาก อันนี้ก็ ใจรัก ผิดจิกร ร้อยพันนั้น
 มากคน ควร หัก จิตร คิดห้ามใจให้หนึ่ง จิตร
 ฉันเห็น ควร ชวนให้คิด สว่าง กุศล งาม กัดทนกับ
 ขบ ก็ทำไป काम ขน เก่าเส้น ผสม ถม ชั่ง ผลไม้
 จริงนะ พา หู สุก รุก ให้ สักย บักเกี่ยวนี้
 ทำน หน้าใหม่ก็ใหม่ มีไม่พบปะ พา หู รุก รุก ให้
 รัก หนัก จริง ละ ทำ ปาก คม ฌไป กระ นั้น ถึง
 คน สอด ทำ คำ สุนทร ฌน ฌอน พาน ข้า จิตร ใหม่
 ใช้จะ หมก ภาคา ชัง ยัง หาคู่ อยู่ แห่ง เขกร กิเลศ
 บัง แน่ ยัง วอน นอน อยู่ วัจ วร ภาคา ขอ ยุติ กลอน
 กระ ทบ คำ กบ เก้น ถ้ายยังเห็น มาก มาย หลาย

ทาธา ขอยกข้อ ' ยะกะนัง ' ทั้งสาว
 ท่านแปลว่ากับนั้น หงหมั้นทั้ง อัน ' กิโสมะกัง '
 คือ ทั้งฝึก เป็นโยยิก หักเมื่อเจอมังขัง ไม่
 เป็นเรื่อง ล้วนแต่เครื่อง อสุภทั้ง ' บัณหะกัง '
 พุทฺธเราจงเข้าใจ ว่าแก้ข้อพอให้เห็นเหมือน
 เช่นว่า ทาม อรรถาเทียบแก้ท่านแก้ไข
 เสริมแสดงไว้เป็น กลอน ชักชวนไทย เชิญอย่า
 ใ้กักเกียน ผู้เพียร ทรง ปองให้เห็นเช่นว่า
 อุดาห์คิก ถ้าเมื่อนฝึกที่ทรงไหน ฉะนั้นให้ต้อง
 ไม่ยก ทน แท่ง คำถามทำนอง พอต้องรองที่
 ในวศพนัง จักหาเนกแจกให้เห็นไว้เป็นข้อ
 จะแปลข้อ อรรถา ' บัณฐาสัง ' คือว่า ปุคคลเรา
 ไม่จริง ทั้งเนื้อหนึ่งสาระ พักเนกกา ' อันกะ
 คุณัง ' แปลไว้ว่าได้น้อย นั้นห้อยย้อยอยู่
 ใน พุทฺธยุงนักหนา ขอเชิญท่านหมั่น คึกคึกนิรา

ในกายานันไทย์ลว่าคนเรา ไม่เป็นเรื่องเครื่อง
 ในมิใช่หอม มีอยู่พร้อมเหมือนอย่างพร้อม
 ส่วนของเน่า ทั้งแล้วรคจำไว้อย่าใจเขา
 ทั้งใหญ่เยาว์ดูสำคัญปลงอย่าหลงยศ ซึ่งอันทั้ง
 ไล่ใหญ่ในบังคับ ถ้าจะนับไ้ถึงสามสิบสอง
 ขก อย่าลุ่มหลงจเห็นไม่เข็นรศ เสงี่ยมงก
 ถวยหลังคิกยั้งใจ ‘อุกระวิยัง’ ขาหารเก่า
 เหม็นเน่าซัง ‘กระวิสัง’ แจ่งสารอาหารใหม่
 ก้องแปลความตาม ศักดิ์รับกันไป จะว่าไร
 ร้อยกรองไม่ก้องการ กรันจะว่าวุ่นไปให้
 ละเขียก ก็จะได้ตว่าฉันจวนแก่งกลอนสาร
 กลัวจะติดอกติดนึกรำคาญ แก่นาน ๆ ก็
 ก้องเขียนให้เวียนวก นิไสยฉันนั้นไม่หลอก
 จะบอกให้ ออกไม่ได้แล้วอีก ะกลอนกลก
 ถ้าคำสลับแปลมโศกร อย่าโกรธงก จงยัง

ยกโทษให้อะไยนะ แลลงความถามบังคับ
 ศัพท์สยาม แปลไปถาม อรรถาสาธุสะ แม้น
 มะโนไกร ก็ไม่ถือพระ ลงกะทะปากก๋อม่
 ขยาย จึงจำนางจงจิตร ขำมิภา ทิ้งกา
 ภาเตียง อักคักขยาย ปลงให้เหินไม่เป็นผล
 สกลกาย เกิดแล้วกายถาม กันทุกวันไป
 'บักกั๋ง' นี้อรรถาแปลว่าถึ ในบาทียอกแจ้ง
 แลลงไข อัน 'เส้นหัง' เหม็น หินไม่ขึ้นใจ
 ท่านแปลไว้ว่าเสลลสังเกตุ เมื่อค้น คอตาย
 ขาก ออกจากโอษฐ์ ไม่ประโยชน์เหม็น คาวยึก
 ยาว อยู่ แม้น สมน้ำยคัสลาย หนอง เป็น ฟองฟู
 ล้วน แก่หมู่อสุภพัง ของ ข้างใน 'บุพโพ' นั้น
 ท่านว่าหนอง รง กรอง กรัก แลพิลึก เหลือ สัน
 บ้างคันไส ถึงยังคงชีวันไม่มันไลย ก็คง
 ไล่เห็น ชักเหมือน อรรถา แปล แม้น บังเกิดทุก

ชังในร่างเรา กงเบื้อยเนาเป็น หนอง พุพอง
 แผล ผู้โง่เป็น แล้วอย่าเมิน ฉันเชิญแล กง
 ถูกแน่หนอง หลังเมื่อยังเป็น อสุจิ อสุทังใน
 ร่างกาย ไม่ทันกายกูแผลแตกแลเห็น อสุทัง
 ปลงกายเราทุกเข้าเป็น ข่าละ เว้นเลยไค้บุญ
 มีคุณจริง ถึงกำลังจะกรุน รุนสาวเข้า ทั้ง
 เต้าแก่อีกหม้ายทั้งชายหญิง รงหมั้นปอง
 อสุทังอย่าประวิง ว่าโนสิ่งสารสอนเป็น กลอน
 ลวง เชิญศรัทธากำบุญอย่า ชุ่นหมอง หวง
 แก่ของเคยส่งวนที่ควร หวง สว่าง กุศลพัน
 บาปจงทราบทรวง คะนึ่งหน่วงใน มะโนคิกไอ้
 โลม โลมให้ลวง ห่วงเขร กิเลสเหนอ หน้อย
 อย่าเฉลอโลม ร่างสำอาจโฉม ชันร่างกายอย่า
 ปวามภักกงขมโสม เปรียบเหมือนโคม ลอยคว้าง
 กลางอามร พอสันลมแรงไฟข้างในหน้อย ก็

หล่นผอห หรือ มิใช่ยังไร หล่น ไก่ยืน หรือ ไม่ไ้
 ยืน ะบิน กลอน อย่าง นึ่ง นอน กรอง บ้าง ถึง ร่าง
 กาย ถ้า เลื่อม สุธณ สิ้น ขาก คุก กัง สี่ ม้วย ชี วิ
 แน่ หนึ่ง อย่าง พัง หมาย ที่ ะ คิน นั้น อย่าง หวัง พัง
 พิปราย จึง ธิบาย เปรียบ โคม เหมือน โคม ลอย
 'ไลติก' นี้ ชี้ ชื่อ ว่า คือ เลือก ไม่ แห้ง เหือด ใน
 กาย ใ้ นึก หน้อย ถ้า หนาว หนาว หรือ มีก ชัก เป็น
 รอย ก็ ทยก ผอห แสง ผาต กัง ชัก ทา ถึง สำน
 สิบ ะ นาน ทาน บัญ ญัก สาร พัก อสุ พัง อย่าง
 กังชา 'เสโก' เหนือ 'เมโก' ไค ใน กายา
 แปล วรรณ ทาน ที่ บา พิศ ทรง ไม่ ชำระ เหนือ ไค ที่
 ใน ร่าง ก็ เหมือน ส้าง เหลือ หละ ก้อง ะระ ะรง บ้าง
 เขา แแบ้ง แ่ง ะโลม จน ไทรม องค์ แล้ว ประ ะง
 เกรือง หอม มา ย้อม ทา ทา ก็ ทา แยก ที่ ะระ บั
 สำน อย่าง ใ้ ปลาบ ปลื้ม ปลุก ถูก นา ส่า ซึ่ง

กลิ่น หอม นุ่มนวล ชวน ยวน รสชาติ ให้กลิ่น กล้า
 กลุ้ม จิตร ติกร วัณ จวน เวลา หอม ก็ ให้หอมไม่
 หวง ห้าม เวลา งาม ก็ ให้งาม ทิราม สงวน ฝึก
 เวลา แล้ว รง รอ แก่พอ ควร ถนอม นวล มาก นึก
 หักไม่ลง ติกร บำ รุง วร กาย เหมือน สาย หยุก
 เมื่อ เข้า สุก รวย วิน กลิ่น ระหง พอ จวน สาย หาย
 สิ้น กลิ่น นั้น จง ไม่ หอม ทรง อยู่ จน สาย ที่ ใบ บัง
 หนึ่ง หน้าวง กวาง จิตร ให้ ติกร เห็น ย่ำ หลง เล่น ที่
 ใบ เล่ห์ เสน่ห์ หัก แก่ กอก ไม่ ยั้ง ไม่ ฝึก อนิจจัง
 จริง เหมือน ยั้ง บาฬี ทาน ชี แรง ขอ หยุก ยก อธิ
 บาย พิ ปราย เปรียบ ชัก ทำ เนียบ นาน นึก จัก
 แสลง ที่มี ชอบ น้อย ก็ ระ ติกร ระเวง ว่า ฉัน
 แกล้ง เปรียบ คำ พุก ลำ ขอม ฉัน ผู้ แก่ง นี้ มิ ไซ้
 ระ ใต้ ติกร ฝ่า เถอะ ฝึก จิตร ยั้ง วน เบ้น กัน หอย
 ไซ้ ระ แก่ง แก่ ลำ พัง นั้ง กระบอย นึก งาม รอย พระ บาฬี

ท่าน มีมา แม่น ผู้ใด รก จำ ซึ่ง คำ อรรถ หลีก
 สลัก ละ กิเลส เสก ถิ่นหา ไม่ ลุ่ม หลง ไป รัง ปรุ ลุ
 ไสกา โมทนา บุญ เกิด ประ เสริฐ ติ ขอ แบ่ง
 ส่วน บุญ ครึ่ง กึ่ง กระ ผีก ะ ได้ หลีก ภาคา หัน
 หน้าหนี อย่า ทิ เกียน นั้น ผู้ทำ คำ วา ติ ไม่
 เสียด สิวา ขาน ท่าน ผู้ใด อย่า แค้น จิต ติ กิ อาง
 ขนาง แทนง นั้น แก้ม แคง เหมือน ชั่ว เกื้อ วน
 สะ ติ ให้ ะ รก จำ หรือ ไม่ จำ ก็ ตาม ใจ ทั้ง ไม่
 ไก่ แล้ว อย่า พัง นิ่ง หาว นอน ขอ แสวง แร้ง จัก
 อรรถ อัส แปล ให้ ปรุ ไป รัง ไป ใน อักขร 'อัส' หรือ
 กือ น้ำ กา เมื่อ อา วณั อะ วัณ ไหล ทรม ลง
 ตาม ภากร แม่น คลาย ร้อน ห่อน ทุกข์ เป็น ศุข
 สุก น้ำ กา หยุก บัง เว้น เห็น ประ วัณ ษ อัน ติ
 วัณ ชลนา หนัก หนา หนัก ย่อม ชวน ชัก ฝัน ฝัน
 ให้ ช้อน ใจ ะ วัณ นั้น มัน เหลว ไม่ เป็น เรื่อง

ล้วนแก่เครื่องเนาเหม็น เห็น หรือไม่ อัน ร่าง กาย
 เราท่าน แม่น บั่น ไลย์ ชุ่ม นุ่ม ไฟ เผา ร่าง ล้าง
 อิน กรีย พอเพลิง โพลง เปลว หลาม เข้า ลาม ใหม่
 มัน ก็ ไหล ลาม หลั่ง หยก กัง ฉี่ กัง เหม็น หิน ขึ้น
 เขียว เสียว ฤ ๆ ก็ จริง กัง นี้ เจียว ไร เห็น เหม็น
 ทุก คน 'เซไฟ' นั้น น้ำ ลาย ธิบาย บอก กลับ
 เข้า ออก ล้วน แก่ เหม็น ไม่ เป็น ผล กิน อาหาร
 เกล้า คละ เข้า ปะปน จง ยิน ยล เหมือน ว่า พรรณ
 หมัน พิจารณ์ อีก 'สิ่ง มา นิภา' ว่า น้ำ มุก ถ้า ไร
 ลุก ปลง ให้ เห็น ตาม เหลน หลาน มัก ไหล หลั่ง
 ออก อยู่ คุ ให้ นาน พิเคราะห์ การ ทรง ร่ม ลุก
 หลาน เรา น้ำ มุก ไหล เหลว ขึ้น ปน กัน อยู่ พิ
 เคราะห์ คุ เสีย ให้ เห็น พอ เป็น เทา สะอึก สะเขียน
 เวียน ไหล ไม่ บั่น เทา ยิ่ง ไศก เส้ว ไศกา น้ำ กา
 นอง ก็ ออก มา นำ ฤ เวศ สัก เวช ิจกร บัด ไม่

มืดแล้วน้ำมูก ล้วนถูก ท้อง ขอเชิญ คึกคึกให้
 ลึกแล้วกรีกกรอง ว่าเป็น ของอสุจิทำวิธไป
 ไข่จะ ว่า แก่น้ำมูก ลูกเล็ก ๆ หมกทั้งเด็ก
 กิ่งหมุ่นคนผู้ใหญ่ ถ้าใส่กา ขาพาเป็น หักไธ
 ก็หลังไหล ออกมา ของไข่ ของ ลับ แก่ของเรา
 ใน ภายกาย ออกมา ยากนักหนาที่จะ กลืนให้
 คืน กลับ จง กำหนด จดจำคำบังคับนี้ น้อม
 คำนี้บนอน คึกคึกจริง ‘ละสิกา’ นี้ไข่คือไข่
 ไข่ แปล ธรรมดา ก่อ กลอนไปเหมือนใจหวัง ให้
 ถูก ท้อง ล้วน แก่ของไม่จริง อัน ‘มูกทั้ง’ อัน
 ว่ามูกสุกจำพรรณ์ รวมเป็น ของเกลือกข้าง
 หมกทั้งสิ้น อย่าถูกหมื่นทำเมิน ฉ้นเชิญหมื่น
 ปลง หนา ปลง ปลงให้เห็น อย่าเว้นวัน ใต้บุญ
 ครัน อยู่ หนา ปลงเห็น ลงไป ‘มัทตะเกมมัทตะสูง
 คัง’ จง พัง ธรรมดา จะ ขอ คักคำแปล คึกแก่ ไข่

ทั้ง ๖ แล้วอย่าแหยงจงแจ้งใจ คือเมื่อโยหุ้ม
 สมอง กระถูกตน ล้วนทุกขังอนิจจังอนัตตา
 ทั้งกายาเล็งเห็นไม่เป็นผล ก็สำเร็จในระบับ
 จงยินยอม แก่งนุสนธิ์ สอบสวน ถ้วนอาการ
 อุสาค์ปลงลงว่าว่างไม่เป็นเรื่อง ล้วนแก่
 เครื่องก้องแผนไข้แก่นสาร เกิกเป็นคนแล้ว
 ไม่พันมัจจุพาล สู้สถานกายสิ้นทุกอินทริย
 เป็นเที่ยงแท้แน่แน่ไม่แคล้วคลาศ มัจจุราช
 นั้นอย่าหมายว่านายผี คือว่าความมรณะทั้ง
 ตะกั๋ นายนิรียบาลร้ายคือนายเวร มาทัก
 เกือนเพื่อน กำม์ที่ทำได้ จริงเหมือนในขรรดา
 มหาเถร เป็นหนึ่งแน่แท้เที่ยงไม่เอียงเอน
 จำให้เจนจะแจ้งอย่าแหยงใจ ขอแปลปลงส่ง
 ท้ายอธิบายบท แม้นฝึกพรรษาเพียรขรรดามันก็
 ไหน อย่าก็เกียนเขียนเติมเต็มลงไป แก่ขอ

ให้สำผัสวันัง เป็น แก่ติแก่่งไม่เป็น จงวัน
 ก็ ให้ทรง ทริ ค่ายุบลแก่่นหลัง ขอกล่าว
 กัน อักขระ ธนิฯ จัง วัคเยังถัก มาแล้ว กา
 โย ก่อไป นั้น บัฏวัง อภิเสส จง สังกะเสสทิสุก
 ถึงกุดใจ ะเปะแล้ว ก็มา วิญญาโน
 ล้วน ธัมโม มีรสพานัง คักเป็น กลอน ช่อนแรง
 แก่ง ลำบาก ก้อง ชัก ลาก ทรงนี้ชักนิวัคถึง
 วรรคนี้จบ ะกะลึงคะวัง อ่านแล้วยัง ย่อหย่อน
 คิกฉอนปรน ขึ้น ะยัง กาโย ขึ้น ว่า กาย อธิ
 บาย พอให้เห็น เป็น กุศล มิไก่อเลือกเลย ว่า
 กายหญิงชายชน ไม่เป็นผลเลยทุก อย่าง
 กาง ๆ กัน อธิวัง ะกะ ะยะนี้ ซึ่ง อิน ทริย์
 หญิงชายอย่าหมายมัน ไม่นานแน่แท้จริงทุก
 สิ่ง อัน สาระพรรณ อะสัททัง ทั้ง อิน ทริย์ อย่าหลง
 ร่าง ล้าง รูป บำรุงรส อุดาห์ กณะ ะยัง ม อบ

รม ศรี ยาม บำ รุง ก็ ณะ กุง แก่ พอ ก็ ชัน โล กัย
 ไซ้ ะ หัม เป็น ความ วัง กุ ไซ้ แก่ แปล ว่า
 เปลา ไม่ เป็น เรื่อง ดู เหมือน เบื่อ อธิบาย ทั้ง
 ชำย หลึง ชำ เหม อีก หวง แทน แสน ประ วิง
 เปลา ทุก สิ่ง ุญ หมด สก ใจ ปลง ให้ เห็น เว้น
 ชม อย่าง ม ง่วง กาม กระ ทรวง ศรี พัก แสง แดง
 ไซ้ เมื่อ ยาม ชม ก็ นิยม ภิรมย์ ไป ชม แล้ว ให้
 กรอง บ้าง ถึง ร่าง กาย อะ เประ วิญญา โณ มี แปล ว่า
 มี วิญญา ัน ปราศ แล้ว ชาติ หาย ไม่ เป็น ผล
 เจียว หนอ คน เป็น หนึ่ง กาย ชำ มุ่ง หมาย ว่า ะ
 คง ทรง ชีวัน สิ้น ชีวา ชาติ ก็ ย่อย ยับ ต้อง
 แปล วัช เรื่อง อรรถ นิวก ถึง ไม่ ประ โยชน์ เลย สัก
 สิ่ง ล้วน วัง ัง ชำ เผลอ พลัง พลา เพ็ ียง เลียง
 บา ิ แดง อรรถ ัก ใต้ ใน สมุท บวิ สุ ก ิ คำ
 พระ ชัน ศรี แก่ง ไร่ สิบ สำนานา ใน ธานี เตื่อ ะ

มีผู้เสวรีเจ้าสำเร้ามาน ท่าน ผู้ทั้ง ทั้งมานะ อย่า ประ
 มาก คำ นุสาสน์ อุสาค์ สรร มา บรรหาร คึกถึง
 คน ว่าไม่พ่น แก่ง กัน การ ทรมาน อยู่ใน ที่
 โลภีย กอง ชักทำเนียบ เรียบ ร้อย ะ บวยบอก
 ไข่จะ หลอด ลวง ซ้ำ เป็น คำ สอง ทั้ง ผู้ทั้ง ผู้
 ชาน ฉั้น วาน กรอง ให้ถูก ท้อง กาม ธรรมดา จัก ประ
 ราช กระลึง กระวัง จิระ ะยะ นี้ ซึ่ง อิน ทริย์ เราใช้
 อย่าไหลหลง ท่าน แปลชัก ถึง ว่าว่าง สำ ราง
 ของค์ ก็เห็น คงว่า ะ นอน เหมือน ท่อนพื้น
 ทั้ง หลึง ชำย ทั้ง ขยาย แล้วหมั่น กรีก คง โคน
 อีก เหมือน หนึ่ง ธรรมดา อย่า ชัก จีน มีมานะ หนึ่ง
 ม่นังให้ ยั้ง ขึ้น อุสาค์ ด้้น ด้ก จิกร เมื่อ นิทรา
 ถึงไม่ ลุ แก่ พอ แลเห็น แผล ลึก แม้น หมั่น นึก
 คง ไ้บุญ เจ้า คุณหา เรา นี้ หรือ อยู่ใน มือ มีรา
 มรณา หนึ่ง แม่ ไม่ แปร ปรวน อัน ความ สักย

ของเรามีเท่านี้ ไม่เลี้ยงสัตว์แล้ว ขยันหา
 ะเวงหวาน ถึงมีไพร่ พว้าง พว้อม ถนน นวล
 แสน สวงน รัก สง่า พงา งาม ขุดน้ำ หิน ขยัน หลง
 กัวย รุป รศ ถึงไม่ ปลด แก่ พอ เปลื้อง ขยัน เคือง
 ขาม ผล บุญ ก็ ะ มา พยา ยาม คง ทัก ทาม
 ช่วย คน ให้ พัน ไก่ ะ กิ เสี ะ กิ จง ทวิ ธรรมดา
 ทำน แผล ชัก ทาม ทรง ขยัน สง ใสย รัก กลิ้ง อยู่
 ฤ กุ เรศ สัก เวช ใจ ปะ ติวง นี้ ไซ้ เหนือ แผ่นดิน
 ยุ กิ บก หมด ธรรมดา รัก จำ เนก ที่ แร่ง แร่ง สอน
 ใจ ให้ ฤวิ แดลง ถ้อย แก่ พอ งาม ทาม ะ บิน
 ขยัน ฤหมั่น สำน ทาม บาฬี ขอ ยุ กิ ข้อ ธรรมดา ที่
 รัก บก จง จำ ฤเหมือน กัง กลอน อัก ะ ธร รั
 ะ นิพนธ์ ใน มงคล ทิ ปนี พระ คำ ฤว่า ไว้ สอน
 ใจ คน ว่า ขยัน คบ คน พาล สัน ทาน ก็ ะ ะ พา ข้อ
 เลี้ยง เช่น ไม่ เป็น ผล ถ้า ใจ คบ ไม่ สละ ะ ะ ชน

นานไป คน ก็ จะ คิด เป็น มิตร พาล หนึ่ง เช่น
 เป็น ปราชญ์ ลาก เลิศ แสน ประเสริฐ ปรียา ก็
 กล้าหาญ ทราบ กระแส แผลบ อรรถ ชัก ชำนาญ
 ประกอบ การ ถูก ก็ ใจ ไม่ ผิด เพลง แก้ ไป อยู่
 หมู พาล สันดาน ก็ ก็ รัก ชื่อ มิ ให้ ณา ขาว
 แกล้ง สงวน กาย ไว้ จัง หะ ไม่ ระ แวง พาล
 ก็ แกล้ง จะ ให้ คน เป็น คน พาล จิตร ะ มั ก สั ทา
 อุด ด้ ยึด ไม่ ประ พุ ท ติ กาม พร้อง สัน ธิ สार
 ยัง ใ ก้ ความ นิ น ทา ว่า ประ ทน ถ้า แม่น พาล
 นั้น ไป อยู่ หมู เมธิ ก็ ไม่ คึก กรอง ความ ไป กาม
 ปราช ถ้วย ผิด ขาคี ชั่ว ช้า ท่าง วา นิ แก้ อยู่
 คง พงษ เฒ่า เหล่า กระ วิ ก็ ยัง มี ชน ชม นิ ยม
 เพลิน พาล ไป อยู่ หมู ปราชญ์ ลาก เลิศ แสน ประ
 เสริฐ สาร พรวณ สรร เสริฐ ปราช อยู่ หมู พาล
 ไม่ เจริญ ต้อง ยับ เยน ยุ่ง ยิง ริง ๗ เทียว

แม้น คน พาล ชำน คุไ้รู้เรื่อง อย่า ชุ่นเคื่อง
 คำ ขำใน กาเขี้ยว ยิน เขา ชำน แล้ว จงไป ไกล
 ก็เกี้ยว พัง จะ เลี้ยว แสบ ไล่ทร โกรธ บาพื
 แก่ ของ เก่า ทาน ก็ทำ เป็น คำ ทวง เรา ประจ
 ชื่น เบ็น กลอน ชักฆร ศรี อุด้าห์ คั่นใน มงกล
 ภิปนี ใ้ห้ระ มิจิกร กล้าว่า เขาเอง ทัวยใจ รัก
 ชักฆร กลอน กลาค ถึง พลึง พลาท จะไม่ เพาะะ ก็
 เหมาะ เหมง รับ ประทาน การ อะไอยใน นักเลง
 ฉั่น ก็เกรงใจ ทอก บอก วริง ๗ ทาน ว่าไว้ ก็
 พิไร ไป ทาม เรือง อย่า ชุ่นเคื่อง คิกระคาย ทั้ง
 ช่าย หลึง เชิญ อย่า โกรธ ที่ ใน กลอน ฉั่น วอน
 วิง จง นั้ง นั้ง พัง คำ ที่ ว่า พรณ แม้น ผู้ก็มิ
 ศักก็ ะก คุศล จง หลีก พัน พาละ อย่า กระสัน
 ประกอง จิกร คิกให้ งาม ยาม จำนัน ให้แบ่ง บัน
 ศักก็ คุศล คน ละ แคว อคุศล อย่าให้ ปน ประกะ

กับ สวงน ระวัง จิตรไว้ ใน กระแส หนึ่ง ยศ
 ก็อย่า ปลุกพิกลแปร แม้น เหลือบ แล เล็ง เห็น
 ว่า เช่น พาล หลีก แก่ ไกล ให้ ห่าง อย่า วาง จิตร
 อย่า ใ้ ชัก ชื่น ชม สมน มาณ ถ้า รัก ขื่อ ถือนั้น ใน
 สันถาน ประกอบ การ วัฒนา อุดาห์ กรอง
 นิไสย พาล พงษ เผ่า เห็น เรา ลี วรึง กังนี้ เขา ว่า
 กลัว หวั สยง ทำ ก้อ กาง วาง ไกว ะนอง
 เหมือน แมง บ้อง เจียว หนา พาล สันถาน กู เขา
 ไม่ กลัว ออก เขา เกสย กช ภัย จไกล อก เสียด ไ้
 ทิ วรึง ยิง อก สู้ เหมือน สุก รโกรธ ขึ่ง ขึ้น มึง กู
 ะคอก ขู่ ราช สัด ก้อง หนี มั่น ถ้วย เหม็น มาก
 มิ ไ้ อก มาก ะ เข้า ชัก แล้ว หนัก เหมือน อย่าง หมู
 ไร่ คุ้นั้น สั ประ ทยุก ฤทธ ยาน บัวย การ วัน ถือ
 เช่น นั้น เติก อย่า อาย สบาย ทิ แก่น วินทร์ บัน
 นะ โร โทธิ สักว เสวย สวัสดิ์ ชาติ ถือ พระ ฤาษี สู้

พิเนศอยู่ใน เขมร พนาลี ภายหลัง มีพาลามา
 อนันต์ ทั้ง อยู่ใกล้ใน เขมร ประเทศที่ พระ
 ฤๅษีรู้ว่า ร้าย ก็ผายผืน ไป สติภัยเสียให้ ไกล
 ทางไพร่วัน ไม่ผูก พันธ์ ขอพบ ประสพ พาล
 ปาง พระ จอมจักร นกร อมร เมศ ก็เปลี่ยน เพศ
 แปลง ภาค จาก สถาน เป็น มานพ สู้สำนัก
 นิฤบาล มะธูร ขาน ตาม ช้อ พระ บรม ว่า ข้าแก่
 ขวัญครู ผู้เป็น เจ้า ไฉนเล่า จึง นิราศ ชาติ น์ ชาติรม
 บำเพ็ญ ญาณ แล่น เสบย เกย จง กรม ไม่นิยม
 ย้าย เขมร ทุเรศ แรม นี้ เหตุไร จง ธิบาย อย่าง
 เบื่อน บิก พระ นักสิทธิ์ พนาถ ถลาค แหลม
 ว่า มีเผ่า พาลา เข้ามา เกม จง แจ้ง แจ่ม เดิก
 ว่า ลี หนี พาลา อามรินทร์ ยิน สार พระ นักสิทธิ์
 แส่คง กิจ แล้ว ก็ยัง คึก กังขา ไม่ กระจำจ แจ้ง
 ถนิก หนักยา เสาวนา ตาม ชัก พระ นัก ธรรม ว่า

ข้าแต่ผู้เป็นเจ้าจง กล่าวสาร อันคน พาล พาลโ
 ถ้วยโม หันท์ ไม่ หาย บาป หยาบ ข้า สารพรรณ
 มา กุณัน กำ ทอ ถ้วย ช้อไร หรือ เบียดเบียน เวียน ชู่
 ผู้เป็นเจ้า นิมนต์เล่า มาให้ แจ่ม แห้ง สง ใส
 โภธิสัถว กอบกาม เนื้อ ความใน หามิ ไก่ คีติ ไม่
 มีเลย ของค์ อมร ว่าทำไม ไม่มี เหตุ จึง กุ เวศ
 แรม สดาน เล่า กำน เขย เทียว เวรื้อน ก้อนไร ก็
 ไม่เคย จง ปวาย เปวย ไปรย รัช บกธิ นาย พระ
 ทรง ฤทธิ อิศ ไร โภธิสัถว จึง เอื้อน อรรถมิ ไก่ ข้า
 คำ ขยาย จากมา เกลียก พาล สันถาน คลาย จึง
 ได้ ย้าย โยก เขตร พิเนศ กรรม ชื่อ ว่า พาล การ ชั่ว
 ไม่ขอ ชิด จึง ไก่ คีติ หนี มา กัง ชาติรม จะ ทรง
 ญาณให้ สำราญใน อารมณ หวัง นิยม สมณธรรม
 ไป มิให้ จิกร เจอ ปะ อุกศล จึง หลีก พัน พาล
 พงษ อย่า สง ใส สันถนา ล้วน แก่ สิ่ง ที่จริง ไร

ขึ้นมาไถ่ก็เพราะ พาลเหมือน การ ยู่ ปาง นรินทร
 ขึ้น นราเทวาสวรรค์ แฉ่งจำนนเหมือนจำนง จน
 ไปรุ่งปรุ แล้วเชื่อน ธรรมดาว่าน่าว่าสาธุ ก็ลา ล
 คัลไลยไปวิมาน นี่แหละ หนอ ชื่อนี้บาปนี้เน่
 กราบ กระแสอย่างส่งไสยก็ในสาร หลีกแก่ไกล
 ให้พ้นที่คนพาล จะสำราญราติไม่มีปน ชุสำห
 พังเหมือน กัง ธรรมดาที่จักไว้ หวัง จะให้ หลีก สละ
 ชุกุศล ถึง อยู่ไกลแสนไกล แม้นไถ่ยล จง
 ผ่อน ปรนเหมือน ฤๅษีเธอ หนี พาล ชื่อนี้หนึ่ง ควร
 จะ คอ กับ ชื่อนี้ ถวายเห็น ตีแล้วทรง จำลอง
 สาร คือมหันต์วิชาบุรณาน ทานไชยานไว้
 ทั้งเครื่อง เรือง บาป ถ้า ผู้ใดในโลกย์ที่ล้ำเลิศ
 แสง ประเสริฐ สม ภาควร มี ศักดิ์ศรี ให้ โอบ อ้อม
 ถ่อมใจ เป็นไมตรี คิถอาวี แก่บุคคล จน บัญญา
 ที่น้อย ทรัพย์น้อย ศักดิ์จะ พัก พัง อย่างแรง จึงชู่

ขาด วาสนา สงวน ยศ ไว้ ให้งาม ตาม คำมา
 ะไศลคลา กิจ การ สืบสานใจ พอ สัมควร จง สงวน
 สำเภา จำให้แน่ว วาสนา ชัฏมา ไตรย แท้ถึง
 หนัก หย่อน นึก ก หนักไป พิศ พอ ให้ สัมควร
 กับ นวล ภาทกร์ แม้น ยศงาม สาม ชั้น บั้น เสีย บ้าง
 ชำร่า ก้อ กาง เข็ม กรอง ู ให้หนัก แท้ที่จริง ถ้วย
 กัน หมกยศ แล้วรัก แท้ว่า ชัก ออก เสีย ชั้น กัน
 นินทา จง ครอบ ครอบ สอง ชั้น เท่านั้น เอะ
 ถึงใคร เอะ ก็ ประจักษ์ ว่าหนักหนา ช่าง ถ่อม ถ้วน
 นำ ชม สัม ภาทกร คึก อุส่าห์ กรอง กรัก หัก ผัก กล้วย
 ะ สุก ใส สด สว่าง ไม่ ขวางโลกย อย่าง วิโยค
 อประยศ นึก ออกสู่ ถึงมิ ไข้ เช่น ชั้น สัพพัญญู
 แท้ว่า รู้ จัก ทรบ บก บาฬี ไข้ ะ ห้าม เสีย ให้ หมก
 ช่าง ยศ ศักดิ์ ถ้า หย่อน นึก คง ไม่ ชม ว่า สัม ศรี
 สันถาน พาล มั่น ะ ชำ มา ย่ำ ยี่ แท้ พอ ก็ พอ งาม

ความแค้นใจ แม่น มี สาม อย่าง ทวี ถึงสี่ชั้น เขา
 าวะเขิน ทำอย่างนี้หาที่ไหน ถ้า มี หัวเหวไว้สี่มิ
 เ็นไร ประพฤติไปแต่พอ งาม ความสุนทร
 รมาน นุสนธิ์ ก็สนอง วง กรอง กริ อย่างกำริห์คำ
 ปราน นุสาคัน สอน นั้น อุดม วัช กรอง ประ คง
 กลอน ไม่แจ้งจนงก งาม ความ กำเนิน ถึงแก่
 กัน วน ปลาย ธิบาย บท แม่น ผิด พจน์ หรือ สำผัส
 นั้น ชัก เขิน ข้อใดคำ คำใดกล พังไม่เพี้ยน นั้น ขอ
 ษัตริย์ ช่วย แก่ กระแส ความ ไข่ าวะ หยิ่ง ยก คน
 เป็นคน สอน ทั้ง บท กลอน ก็สุภาพไม่หยาบ หยาม
 แก่ อักษร อยู่ข้าง สดไม่ งตงาม ผ่องไป งาม
 สุ พรศ. บท ะชิน ทั้ง ขรรค แปล แก่ ใจไว้เป็น ข้อ
 คติ แก่ พอ เห็น ความ งาม ทวีล อุดม นึก ทวีกร าว
 เขิน อาภินัก อย่างกิดิน กิดิน น้อย บัญญา
 วนิจจัง ทุกขัง ก็ รู้ หมด แก่ เหลือ ออก ที่ าวะ ห่าม

ความ ถิ่นหา ยัง หมก มุ่น วุ่น วาย ฝ่าย วาหา
 เปรียบเหมือน ทรา ทวัง ประทับไว้ กับ ทรวง ก็ คึก
 เห็น ไข่ จะ เหมือ ไข่ หัง อีก แก่ เหลือ ลึก ยิ่ง กว่า ลึก
 ชะเล หลวง วิกก เกม เพิ่ม พูล ชาญ ทวง สุก จะ
 หนอง เน้น ยว หนัก พัก พวน คึก ถึง กาย แล้ว
 ก็ ฝ่าย ชล เนทร ทวี เทวศ ว่า เหว่ ระเห ระเห
 เหลือ กำลึง ที่ ระ เหวียว เสียว ครอบ มล ระทม ทน
 ทรมาน รำคาญใจ ถ้วย รูป รศ กลิ่น เสียง นั้น
 เกี้ยง จิกร สุก จะ ปลิก ปลก ปลง ความ หลง โหล
 ก็ รู้ กว อยู่ ว่า เหลิง ละ เลิง ไป จริง เหมือน ใน
 สุก พรศ บก ธิบาย ไม่ ยิน เสียง ยล ทรง พอ ปลง ปลก
 แก่ เวียง รศ เคย รู้ ชู่ ไม่ หาย ถึง ไม่ เห็น หรือ ก็ หวล
 เฒ่า กวน กาย บอก ไม่ หาย แล้ว เพราะ รู้ อยู่ ถ้วย
 กัน จริง ถึง นี้ จัง ทวี ความ เทวศ เห็น เหลือ
 เทก หัก เห็น หัก ให้ เท หัน ยิ่ง คึก ๗ นิทรา ให้ จา บั ลัย

สอน อัน อก ร้อน ช้อน วิชา ยิง ห้าม จิกร ใจ ยิง คัก
 สุก ะ ชื่น ไม่มี ชื่น สัก เท่า เช่น เส้น เกษา
 สงสาร กาย ไม่ ประเสริฐ ไร เกิด มา อยู่ เจียม หัก ถัด
 มี ฐา ทุก ร่าง กาย นิทรา กรอง แล้ว ยิง กรม
 ธาร มณั ฑริก สชื่น สอ ก ไศก ศัลย์ แล้ว ขวัญ หาย
 กำ ศร ก ทรง มิ ไก่ ส่าง สว่าง วาย แสน เสียด กาย
 ทวิ รัตน นวล วิไลย ล้ำ ลอย แล ไม่ ลูบ ลิบ สุก
 ะ หยิบ รัตน มา สงวน ถึง อยู่ ใกล้ ก็ เหมือน ไกล
 ไร วัณ วน เห็น เหลือ กร ช้อน ชวน มา เข้ม ชม
 ชื่น ชำ คี นี เกิด มา นำ ทุก เวศ ไม่ วิเศษ เลย รัง ๑
 ทุก สิ่ง สม มา ทัก แก่ง โล กิ ย์ หลง นิยม ใน ธาร
 มณั ฑ ร้อน ว่า เสรี ฐา ยิง นึก ๑ ก็ สอ ก สชื่น ให้
 เสียด แรง ไก่ มา ปะ สาศ ณา ไม่ ปลก ปลง ไป รัง ปรุ
 ลุ ไล ภา ณา ท จิกร ณา จา นึก น้อย ใจ เพราะ
 รูป ปรก กลิ่น เสียด เกียง กระ หัก ถึง ฐั ธร ฐั

แปลรู้ แก่ ไช สุก บำบัคักครุท ให้หมกไป
 มัก ถลาก มาก ไทล บาฬิเลย แม้น ยิ่ง รู้ แล้ว
 ยิ่ง เป็น มัก เช่น นี้ เพราะ โลภีย์ ครอบ จำ หนอ
 กำม์เจอบ ไป หลง ลม ชม เหลิง กว้าง เชิง เชย
 ยิ่ง กุ่น เคย แล้ว ยิ่ง คึก สนิก นวล ก็ เล็ง เห็น เป็น
 แก่ เห็น ห้าม ไม่ หยุด จึง แสข สุก ไศก ข้ำ แก่
 กำ ครัววญ อัน โลภีย์ ชี ช้อง ไม่ ก้อง ชวน นิยม
 ยวน หักยา ให้ อารวณ ใน ชากินี มิ ได้ เสรี จ สำเร้า
 นิก ถ้วย เหลือ ลึก จึง ไถ่ เลียง เลียง อักขร เกษะ
 ฉั่น สรร ธรรม วัค เป็น กลอน ให้ ทาว วัฒนนาโอ
 พ้า พ้า จะ เกิด ไป ใน ระยะเวลา ประ โลกย์ จง ส้าง
 ไศก ขอ อย่าง เส้า ส้าง ส้างสาร ประกอบ ด้วย วิริยา
 ปรีชา ชาญ ขอ พบ พาน ศาสตร์นา ภา ษา ไทย
 แม้น พบ แล้ว อย่าง ไถ่ แก้ว คลาก สนิก ให้ น้ำ
 วิศว โอบุ เข้ม กึก เลื่อมใส หมั่น บำ เพ็ญ กาน

ธรรมะว่าโดย ให้เจเนใจใหม่ จัก ทั้ง ธรรมแปล
 รางสำเร็จนัก ผล กุศล สิ่ง ขยัน ลุ่ม หลง ลิ่น ล่อ
 ลม กอแหล ถึง วาจา ะ มา ชวน กวน วังแก
 ให้พ่ายแพ้ โภยพาล การโลภย์ ไกรยฏกบก
 ธรรม วิภัก ศัพท์ ให้เจเนจับใจ วังทุก สิ่ง ศรั
 จงแจ้ง จข ทั้งพระ ธรรมเจ็ก คำ ภัร์ ขอให้ได้
 ถ้วนรู้ ทุก หมู่ไป เกษะผล ซึ่ง กุศล ที่ ได้สร้าง
 ขยัน จิต ราง จง ประคองให้ผ่องใส ขอ ประสพ
 พบ องค์พระ เมตตาไกรย เหมือน กังใจ อธิษฐาน
 สำราญทรงวอ อัน ภาโคโก ติระโมหะนี จงเลี้ยง
 ลี โลภา ถิ่นหา หวง ขยัน หลงไหล รูป รศ นมค
 ทั้ง ปวง ให้ดู ล่วง เลิศ พ้า สุภาโดย ถ้า ทำม
 บัง บัง คน ะคน อยู่ ใน แอ่ง อุ โลภย์ ไม่ หนี ไก
 กัวย ว่าเป็น บุณชน ก็ จนใจ แก่ ขอได้ เหา บาง
 ทาง กัน การ ขยัน หลง รูป รศ ลิ่น ทั้ง กลิ่น เสียง

ถึงจะเคียดง คู้คิก อธิษฐาน บุญจงรัง จิตรให้วอ
 พอประมาณ ให้กอบ การ กอง เสน่ห์ เป็นเวลา
 อันสิ่งใดได้ชื่อ ลือว่าชั่ว อย่าเกลือก กลัวเกล้ง
 กลับหันมาหา สันดาน การ ชลาท เชลาเผ่า
 พาลา ขออย่ามามุ่งมิ ไมตรี ทน ชื่อว่าเช่น
 ภาษาบัญญัติ หยาบ อย่ากระเหินแวง เคียงข้างใช้
 ทางผล นำจิตร ชั่วใจ ขี้ฉ้อทรขน ให้หลีก
 หัน ภักทร หลบ อย่าพบพาน จะมีมิตร ที่สนิท
 เสน่ห์แนบ ให้เหมือนแบบ บท จัก ชัยอิฐาน
 สันชาติภริยาใจ สาธารณ์ อย่าสมานพิสมัย เป็น
 ไมตรี ขอประสพ สาว ส่วย ที่รวม ทรัพย์ น้อม
 คำนับ พระ มุนินทร์ ชิน ศรี ให้ศรัทธาหา ทางห่าง
 โลภย์ จิตร อาริ รอบรู้ รัง คู้ควร ให้รักสักร
 เก่าชีวา อย่าฆ่า สักว สาระพักกรีก กรอง กรอง
 สงวน อย่ากล่าวคำล้ำ ขอบ ครอบ นวน เผ่า

ชักชวน เขย ช่ม นิยม ยล ประวิพัตร์ พอ ประมาณ
 การ สงวน ขอให้ชวน ชีทาง สว่าง กุศล สักวิ
 กรีก พาลา ขก อย่าง ปน วจ หลีกพ้น เหมือน อย่าง
 คำทำ สุนทร หนึ่ง บ้าใบ้เบา บอกรลักษณ์
 ทั้ง ไสกร หนัก เลียน เนกร กุเรศ สมร พิการ กาย
 แล พิกล คน แส่น งอน ลักเลง พอน ขับว่า ลำ
 ความ สักวิ หึง หวง ห้าม ทะกลามรศ ถิ่นหา
 สก อย่าง ใต้ สู้ เน้น คู่ สม หนึ่ง เจ้า เล่ห์ เรือน มนตร์ ให้
 ช่น ช่ม ถึง งาม คม เนกร ข้ำ แส่น สำอาจ ขอ อย่าง
 ใต้ เป็น คู่ เคียง สนิท ถึง แส่น ชิก จง ใต้ ไป กนั บ
 โกฏี นาง แม้น จะ มี กิจ ไป ใน หน ทาง อย่าง
 สิบ ร้าง ข้ำ รอย ถ้ ษ มนุษย์ หนึ่ง หนึ่ง ชาย ใจ สก
 ปก คน ชื่อ แก่ ขึ้น ชื่อ ขอ อย่าง ยิน จน สิ้น สก
 ขึ้น ว่า ชั่ว แล้ว จง ชัง หมก ทั้ง ชุก วจ วัช รุก
 โกล นางทาง ถิ่นการ อยู่ใน แก่ง โลภี ยจะมี

บุกร ให้บริสุทธิ ชื่อ สักยอัยวิฐาน ทั้งบุกร
 บุกร ปรีชาชาญ อย่างก็อ ก้าน สอนตั้ง ให้
 พึง คำ แม้น สักยอัย เป็น พิศาร อย่างมาเคิด ให้
 ประเสริฐแสน พึงทุกสิ่ง ข่า จะเล่า เรียบตั้งไว้
 ทั้งใจทำ ไน คง รวม พง ศรัทธาให้ถาวร
 ถึง ก้าวเรา ทั้งใจพิไรว่า ไปชาติฟ้า พง ประวิชัย
 เหมือน อักขร ขอให้มีชนนิศ เสด นิคร ที่ใจอ่อน
 โอบ อ้อม ถนอม บุญ ประกอบ ด้วย ยศดามัน
 คาศักดิ์ อย่าง ชำ อัก โลภ โมหะ หุ่น ทั้ง สัจจา
 พกก็มี สักยอ ฐิ จัก กุณ ธรรม ขึ้น ไสยาร นั้น
 ผู้บุกร ขอให้ สักยอ ประเสริฐ สักยอ รัก เมต รัก ไท
 ไน ไหวหาร ทำน สอน ตั้ง สำระภาพเลง กราบ ถวาย
 รัช ประทาน วาทีแก่ ก็ไป อย่าง วิมุติ ที่ ใน พุทธ
 ปัญญา ก็ จะ เรียบ ธรรม เรียบ เพล คึกแก่ ไช
 วง เวณจิกร จัก พริ้ม ทั้ง ขอมไทย ขอได้ ไว้

ไหวหาใน การ กลอน ทั้งโคลง กาพย์ สำนวน
 ชักขวาง. จะอ่าน ช่าง ออก ธรรมดา จัก ชัก
 ให้หมด ทก ทก งาน ความ สุนทร ไคร ก่อ กลอน
 ขอให้เพี้ยนพนธ์ พจน์ ถ้าได้ทำลง เป็น คำ ข้อ
 ลึกซึ้ง จง สุนทรเสาวนัง สันต์ทั้งหมก ไคร ช่าง
 ทั้งขอให้เพราะเสนาะรส สุนทร ถ้วย ช้อย ชก อย่า ชิง
 ช้าง เป็น แก่นิน มิไคยล วิมล ภาทกร ให้เส่นรัก
 มีรางวัลเหมือนนั้น ตั้ง จง ประเสริฐอย่าให้เศร้า
 เสาวนัง ผู้ใดพึงทราบ ทว่าน หวาน วิญญา อัน
 ปางนั้นนั้นไม่เพราะเสนาะ ถ้อย จึงเศร้า สร้อย ทรวง
 เสียวจริงเจียวจำ ทั้ง บัญญา พาทิไม่ ปราชา
 สู้สุดส่ำห์สร้างไว้หน้าใจ จง เจกนาหา บัญญาใน
 บำโน้น ขอให้ โคน เข้า เหมือนกัน หวัง ประสงค์
 จง ปากเปรี๊ยะ ปราชา บัญญา ยง ทั้ง จ้านง ขอ
 ให้ ลุอายุ วนันัง เป็น บั๊จ ภัยใน นิพพาน สำราญ

เลิศ ให้ประเสริฐสร้างทุกข์มีสุขซึ่ง ประกอบ
 ถ้วยวิริยะ แล พะลัง จง สัมหวังเหมือน ทวีลระบิน
 กลอน ขอ คำพร วย เรื่อง สุพรรณ ที่ กล่าว บท
 บอก อรรถ จัก อักษร ทุกเทวินทร์ จง สวาถันุศาสตร์
 พร เสรีฯ สุนทร วาทีที่ ร้อย กรอง ณวัน ศุกร
 เกื่อน อาสาร อุสาค์ กิต ประจง จิตร เพ้า วิหารณ
 สार สนวน รุคักกราช ล่วงไป กังใจ ปอง พัน
 สอง ร้อย สาม สิบ สอง บั มะเมีย โท ศก เสรีฯ คำ
 สार สาราณ จิตร ถ้า เพี้ยน ผิด อรรถ แปล ช่วย
 แก่ เสียบ คึก สนวน ทาม สำเนา ให้ เกล้า เกลี้ย
 ช่วย กลบ เกสีย เรียบ เรียง ให้ เกลี้ยง กลม สาธุ
 ขอให้ เสรีฯ สำเนา คึก เหมือน กัง จิตร หมาย วัง
 ทุกสิ่ง สม จง เจริญ ทาง เมกตา ใน ขาวมณ
 ให้นิยม ยิน ยล กุศล เอย

พระ

จบ ฉบับแก้ไข

๑ แกล้งความกำแหงทั้ง นาม การ

ใน พระราชวัง บวร

ไปรทให้

เป็น หลวงท่ง ศาคร

กรมท่า ช้ายเฮย

กึกแก่งแจ้ว ธรรมดาไว้

อ่าน อ้าง ทาง กุศล

๑ มีบุตร บ่วงหนึ่งเกี่ยว

พันศ คอ

ทวีต ผูก บาบา กลอ

หน่วงไว้

ภรรยาเยี่ยง บ่วง ปอ

วังรัก มีอนา

สาม บ่วงใคร พันไก่อ

จึง พัน สงสาร

๑ แม้มิเนกรพ่างเพียง

พัน จักผู้

มิวิชา รู้หลัก

เลิศ ล้น

ปัญญา ยิ่งยศ ศักดิ์

ฤทแก้ว ภพนา

รู้เท่าใด ฤทพัน

พ่ายแพ้ ความตาย

๑ บัญญูกิ ลุกเข้าทวัพย์ สิ้น สกส
 ผู้ใดกคิก เวียน วน ไชยเกรว
 บ่คิกว่า ทวคน สุนญเปล้า ไชฎา
 ลุกเมียบ ทวัพย์ หากเข้า เกาะ ยื้อ ยามมรณ

๑ มีฤทธิแรงมาก แม่ สัพพัญญู ก็คิก
 เห็นเห็น เกรว ไกรทรุ ทวหล้า
 กำกน แหวก สิ้นฐุ ทุก ทวป
 รู้เท่ารู้ ล้นฟ้า ห่อน พัน ความ กาย

๑ มีฤทธิแรงมาก แม่ ทศพล ก็คิก
 หัก พระ เมรุ ทบ ทน ท้าวแท
 หยิบ ยก สี่ สากส ชุกลอก ไว้นา
 บักร ย่อม จะ พ่าย แพ้ แก่ท้าว มฤคย

